

**UCHWAŁA NR XXVII/161/26
RADY GMINY DZIEMIANY**

z dnia 27 maja 2026 r.

w sprawie pomników przyrody na terenie gminy Dziemiany

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 i art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.), art. 44 ust. 1, 2 i 3a oraz art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2026 r. poz. 13), po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gdańsku, **Rada Gminy Dziemiany uchwala, co następuje:**

§ 1. 1. Ustanawia się pomnikiem przyrody następujące drzewa:

- 1) drzewo gatunku dąb szypułkowy (*Quercus robur*) „Dąb w Dywanie”, o obwodzie pnia 497 cm i wysokości 20 m, szerokości korony 16 m, którego wiek szacuje się na około 260 lat, rosnące w osadzie Dywan, obręb Trzebuń, dz. nr 1006, Nadleśnictwo Lipusz, współrzędne geograficzne: E 17°40'38.40" / N 54°02'15.33";
- 2) drzewo gatunku dąb szypułkowy (*Quercus robur*) „Dąb Pełk”, o obwodzie pnia 380 cm i wysokości 20 m, szerokości korony 14 m, którego wiek szacuje się na około 200 lat, rosnące w osadzie Dywan, obręb Trzebuń, dz. nr 1006, Nadleśnictwo Lipusz, współrzędne geograficzne: E 17°40'39.21" / N 54°02'15.62";
- 3) drzewo gatunku Sosna pospolita (*Pinus sylvestris*) „Sosna w Zaroślach”, o obwodzie pnia 359 cm i wysokości 20 m, szerokości korony 12 m, którego wiek szacuje się na około 180 lat, rosnące w osadzie Zarośle, obręb Dziemiany, dz. nr 773, Nadleśnictwo Lipusz, współrzędne geograficzne: E 17°47'06.01" / N 53°59'47.82".

2. Określa się następujące pomniki przyrody:

- 1) Jałowiec pospolity (*Juniperus communis*) „Jałowce nad jeziorem Lipno” 7 szt., wysokości od 4 m do 6 m, rosnące na dz. nr 253, obręb Piechowice, Nadleśnictwo Lipusz, współrzędne geograficzne: E 17°49'41.77" / N 54°00'31.37", którego ochrona była ustanowiona Rozporządzeniem nr 3/93 Wojewody Gdańskiego z dnia 06 kwietnia 1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew w województwie gdańskim . (Dz.Urz. Woj. Gd. Nr 9, poz. 47);
- 2) drzewo gatunku buk pospolity (*Fagus sylvatica*) „Buk przy Jastrzębiu”, o obwodzie pnia 340 cm i wysokości 27 m, szerokości korony 14 m, którego wiek szacuje się na około 220 lat, rosnące w obrębie Dziemiany, dz. nr 780, Nadleśnictwo Lipusz, współrzędne geograficzne: E 17°47'52.16" / N 53°58'54.45", którego ochrona była ustanowiona Rozporządzeniem nr 5/95 Wojewody Gdańskiego z dnia 15 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew w województwie gdańskim (Dz. Urz. WG Nr 33 poz. 144 z dn. 29.12.1995);
- 3) drzewo gatunku buk pospolity (*Fagus sylvatica*) „Buk nad Rzunem”, o obwodzie pnia 355 cm i wysokości 30 m, szerokości korony 15 m, którego wiek szacuje się na około 230 lat, rosnące w obrębie Dziemiany, dz. nr 767, Nadleśnictwo Lipusz, współrzędne geograficzne: E 17°46'46.89" / N 54°01'06.56", którego ochrona była ustanowiona Rozporządzeniem nr 13/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 23 kwietnia 2007 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i głązów w województwie pomorskim (Dz. Urz. WP Nr 91 poz. 1434 z dn. 9.05.2007);
- 4) drzewo gatunku lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) „Lipa Schodno” o obwodzie pnia 312 cm i wysokości 23 m, szerokości korony 14 m, którego wiek szacuje się na około 130 lat, rosnące w obrębie Kalisz, dz. nr 574, Nadleśnictwo Lipusz, współrzędne geograficzne: E 17°50'41.48" / N 54°03'04.67", którego ochrona była ustanowiona Rozporządzeniem nr 13/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 23 kwietnia 2007 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i głązów w województwie pomorskim (Dz. Urz. WP Nr 91 poz. 1434 z dn. 9.05.2007);

- 5) drzewo gatunku Sosna pospolita (*Pinus sylvestris*) „Sosna na Czajkowie”, o obwodzie pnia 361 cm i wysokości 16 m, szerokości korony 12 m, którego wiek szacuje się na około 140 lat, rosnące w obrębie Piechowice, dz. nr 93/4, Nadleśnictwo Lipusz, współrzędne geograficzne: E 17°47'56.64" / N 54°01'19.08", którego ochrona była ustanowiona Rozporządzeniem nr 13/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 23 kwietnia 2007 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i głązów w województwie pomorskim (Dz. Urz. WP Nr 91 poz. 1434 z dn. 9.05.2007);
- 6) drzewo gatunku Sosna pospolita (*Pinus sylvestris*) „Sosna Piechowice”, o obwodzie pnia 319 cm i wysokości 12 m, szerokości korony 8 m, którego wiek szacuje się na około 120 lat, rosnące w obrębie Piechowice, dz. nr 244/2, Nadleśnictwo Lipusz, współrzędne geograficzne: E 17°48'51.90" / N 54°00'53.93", którego ochrona była ustanowiona Rozporządzeniem nr 13/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 23 kwietnia 2007 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i głązów w województwie pomorskim (Dz. Urz. WP Nr 91 poz. 1434 z dn. 9.05.2007);
- 7) drzewo gatunku Sosna pospolita (*Pinus sylvestris*) „Retoszec”, o obwodzie pnia 293 cm i wysokości 19 m, szerokości korony 12 m, którego wiek szacuje się na około 115 lat, rosnące w obrębie Plesy, dz. nr 104/6, Nadleśnictwo Lipusz, współrzędne geograficzne: E 17°54'02.11" / N 54°00'46.10", którego ochrona była ustanowiona Rozporządzeniem nr 13/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 23 kwietnia 2007 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i głązów w województwie pomorskim (Dz. Urz. WP Nr 91 poz. 1434 z dn. 9.05.2007);
- 8) drzewo gatunku Sosna pospolita (*Pinus sylvestris*) „Neceny”, o obwodzie pnia 276 cm i wysokości 18 m, szerokości korony 11 m, którego wiek szacuje się na około 115 lat, rosnące w obrębie Plesy, dz. nr 104/6, Nadleśnictwo Lipusz, współrzędne geograficzne: E 17°53'42.88" / N 54°00'45.70", którego ochrona była ustanowiona Rozporządzeniem nr 13/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 23 kwietnia 2007 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i głązów w województwie pomorskim (Dz. Urz. WP Nr 91 poz. 1434 z dn. 9.05.2007).

§ 2. Nadzór nad pomnikami przyrody sprawuje Wójt Gminy Dziemiany.

§ 3. Szczególnym celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie ich wartości przyrodniczych, naukowych, krajobrazowych, historycznych i kulturowych oraz edukacja ekologiczna i kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody.

§ 4. W stosunku do pomników przyrody wprowadza się następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 6) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 7) umieszczania tablic reklamowych.

§ 5. W stosunku do pomników przyrody, w ramach czynnej ochrony, ustala się:

- 1) obowiązek monitorowania oznakowania pomników przyrody i uzupełniania jego braku;
- 2) obowiązek monitorowania stanu zdrowotnego pomników przyrody
- 3) wykonywanie działań w celu utrzymania właściwego stanu pomników przyrody i realizacji celów ochrony.

§ 6. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dziemiany.

§ 7. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący Rady
Gminy Dziemiany

Krzysztof Kaszubowski

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy. Pomniki przyrody stanowią jedną z form ochrony przyrody służących zachowaniu szczególnie cennych tworów przyrody ożywionej i nieożywionej, takich jak pojedyncze drzewa, grupy drzew, aleje, głązy narzutowe czy inne obiekty wyróżniające się wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi, historycznymi lub krajobrazowymi.

Celem niniejszej uchwały jest objęcie ochroną prawną wskazanych w jej treści obiektów przyrodniczych spełniających kryteria uznania za pomnik przyrody wnioskowane przez osoby prywatne oraz Nadleśnictwo Lipusz, a także uporządkowanie stanu prawnego w zakresie pomników przyrody ustanowionych wcześniej na podstawie rozporządzenia Wojewody Gdańskiego oraz Pomorskiego. Po wejściu w życie ustawy o ochronie przyrody kompetencja do ustanawiania pomników przyrody została przekazana radom gmin, co powoduje konieczność potwierdzenia i ujednoczenia statusu istniejących form ochrony przyrody poprzez ich przyjęcie w drodze uchwały organu stanowiącego gminy.

Obiekty wskazane w uchwale charakteryzują się wysokimi walorami przyrodniczymi oraz krajobrazowymi. W przypadku drzew są to okazy o ponadprzeciętnych rozmiarach, wieku oraz wartości dendrologicznej, stanowiące ważny element lokalnego dziedzictwa przyrodniczego. Ich ochrona przyczyni się do zachowania różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych gminy.

Jednocześnie uchwała wprowadza ochronę dla pomników przyrody ustanowionych w przeszłości rozporządzeniem Wojewody Pomorskiego, które funkcjonują w przestrzeni gminy jako cenne elementy przyrody wymagające dalszej ochrony. Przyjęcie ich w drodze uchwały rady gminy ma na celu dostosowanie obowiązującego stanu prawnego do aktualnego systemu kompetencyjnego w zakresie ustanawiania form ochrony przyrody.

W uchwale określono również zakazy właściwe dla pomników przyrody, wynikające z przepisów ustawy o ochronie przyrody, niezbędne dla zachowania tych obiektów w niepogorszonym stanie.

Podjęcie niniejszej uchwały przyczyni się do skutecznej ochrony lokalnych zasobów przyrodniczych oraz uporządkuje kwestie formalnoprawne dotyczące istniejących i nowo ustanawianych pomników przyrody na terenie gminy. Projekt uchwały został uzgodniony z RDOŚ w Gdańsku. Mając na względzie powyższe podjęcie przedmiotowej uchwały jest uzasadnione.